

**XX. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika
28. – 30. travnja 2015.**

prvi (I.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100	
------------	--

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____
(član Državnoga povjerenstva)

3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

1. Odredi padeže svim sklonjivim riječima u sljedećim rečenicama tako da iznad sklonjive riječi navedeš uobičajenu kraticu (N, G, D, A, V, L, I).

Kad Đuka u mislima sve to prošao, bio dan u punom jeku. Sunce palilo i žeglo, miris trave jenjao... Pastiri gonili blago svi u jednom pravcu – potoku... Bez ikakova razmišljanja pobrza konjima, otputa ih, povuče kolima i zapregne. (...) – Doro moj... dorate, novu opremu kupit ću ti, imena mi...

(prema romanu Ivana Kozarca *Đuka Begović*)

5	
---	--

**2. Sklanaj imenicu *klupko* u množini.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

N _____ G _____ D _____ A _____ V _____
L _____ I _____

2	
---	--

**3. Odredi vrstu riječi podcrtanim riječima u tekstu.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) Pošto prodajete stan? _____
- b) Kupam se u mlakoj vodi. _____
- c) Smijem se kad čujem dobar vic. _____

3	
---	--

10	
----	--

4. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnoga slova, dijelove rečenica otisnute velikim tiskanim slovima ispod crte.

Književnik, _____, Ivan Kozarac rodio se prije 130 godina u Vinkovcima,
(ŠOKAC)

_____. Rodna mu se kuća nalazi u _____
(GRADU NA BOSUTU) (ULICI JOSIPA KOZARCA)

na broju 38. Svečano je otvorena za održavanja _____
(HRVATSKOGA

_____ u Vinkovcima. Posljednjih dana života radio je kao
SLAVISTIČKOG KONGRESA)

poslovođa _____
(NAKLADNOGA FONDA DRUŠTVA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA)

i _____. Pripovijedajući jezikom prepunim _____
(DRUŠTVA REDATELJA) (SLAVONIZAMA)

i tuđica, ritmom _____ u *Đuki Begoviću* donosi junaka
(SLAVONSKOGA BEĆARCA)

_____ koji nadrađa regionalne okvire. Upraviteljica _____
(HRVATSKE PROZE) (CENTRA

_____
ZA ZNANSTVENI RAD HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI)
u Vinkovcima, u _____, održala je
(GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI VINKOVCI)

predavanje o Kozarcu, velikome pripovjedaču _____.
(HRVATSKE MODERNE)

5	
---	--

5	
---	--

5. **Odredi glagolski oblik svih trinaest glagola iz sljedećega teksta. (Glagolski oblik koji se ponavlja treba svaki put prepisati.)** **Odgovore napiši na pripadajuće mjesto u tablici.**

Konačno bijaše sklopio vjeđe, uzdišući na mahove... Drag mu bijaše taj let... A u

Đuki je bilo još života dosta, dosta života i snage.

– Poživit ću ja, alaj ću! Nek ide život kako oće! –

(...) Konji poletješe... A on bi htio letjeti, letjeti tako uludo i dan i dva i deset i

godinu dana i sto i više... Volio je on njih, te svoje konje, možda više nego ikoga na

svijetu.

(prema romanu Ivana Kozarca *Đuka Begović*)

infinitiv	
prezent	
perfekt	
imperfekt	
aorist	
pluskvamperfekt	
futur prvi	
imperativ	
kondicional prvi	
glagolski prilog sadašnji	

5	
---	--

5	
---	--

**6. Odredi vrstu zavisne surečenice podcrtanim surečenicama.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

Zahvalna sam ti jer si mi isplanirao putovanje na koje sam oduvijek željela otići
da bih vidjela što mi je nepoznato.

surečenice

vrsta

- a) jer si mi isplanirao putovanje
- b) na koje sam oduvijek željela otići
- c) da bih vidjela
- d) što mi je nepoznato

_____

_____

_____

_____

4	
---	--

**7. Odredi kojim su tvorbenim načinom nastale sljedeće riječi.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) gradonačelnik _____
- b) Trogiranin _____
- c) razrušiti _____

3	
---	--

8. Odredi istozvučnice (homofone), istopisnice (homografe) i istoobličnice (homonime) u navedenim primjerima. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

äkt (službeni spis), bijêl, äkt (djelo, čin), Cĕkva (zajednica kršćanskih vjernika),
kùpiti (skupljati), cĕkva (bogomolja), kúpiti (suprotno od prodati), cĕn

- a) istozvučnice: _____
- b) istopisnice: _____
- c) istoobličnice: _____

3	
---	--

10	
----	--

9. Rastavi spojnicama riječi na morfeme.

Odgovore napiši na pripadajuće crte.

- a) lan _____
- b) plavičast _____
- c) predvečerje _____
- d) prolistati _____

4	
---	--

10. Napiši fonetski ostvaraj zadanih grafijskih ostvaraja u odgovarajućim zagradama i postavi naglaske.

Odgovore napiši na pripadajuće crte.

- a) izvan puta _____
- b) bez šešira _____

2	
---	--

11. Upiši rečenične i pravopisne znakove na odgovarajuće mjesto u tekstu.

A G Matoš napisao je o Ivanu Kozarcu Lijep kao snaša bolestan kao Slavonija koja u njemu izgubi svojega najboljeg pisca budućnosti U znak poštovanja i sjećanja na Ivana Kozarca Vinkovci 1885 Vinkovci 1910 prijatelji su mu objavili rukopise roman *Đuka Begović Izabrane pripovijetke te Pjesme i Autobiografiju* Htjelo mi se znao bi za sebe reći Kozarac slobode zraka polja sela Često bi govorio Borio sam se protiv discipline i prezirao manje više sve što sam morao učiti a učio i čitao ono što nisam morao

(prema tekstu Ivana Kozarca *Autobiografija*)

4	
---	--

10	
----	--

**12. Preoblikuj svršene glagole u nesvršene.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) zamjeriti – _____
d) udijeliti – _____
e) namjestiti – _____

3	
---	--

**13. Odredi koje od navedenih riječi imaju korijenske alomorfe nastale palatalizacijom, a koje jotacijom.
Odgovore napiši na odgovarajuće mjesto u tablici.**

skakati, junačina, ljut, suh, ljući, skačem, junak, sušiti, nositi, prah, nošah,
prašina

Riječi u kojima su korijenski alomorfi nastali palatalizacijom	_____, _____, _____
Riječi u kojima su korijenski alomorfi nastali jotacijom	_____, _____, _____

3	
---	--

**14. Odredi slogotvorne foneme u sljedećim riječima.
Ispiši ih na pripadajuću crtu odgovarajućim znakom i u odgovarajućim zagradama.**

- a) h m _____
b) dž e n t l m e n _____
c) r z a t i _____

3	
---	--

9	
---	--

**15. Odredi tri stilske figure koje odražavaju stilistiku glasova.
Odgovor napiši na praznu crtu.**

hiperbola   asonanca   simbol   metafora
aliteracija   onomatopeja   elipsa   personifikacija

_____

1	
---	--

**16. Odredi od kojih su glasova složeni navedeni slivenici.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

č _____   c _____

2	
---	--

**17. Napiši grafijski ostvaraj zadanih fonetskih ostvaraja.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

a) [gôzdòlazī] _____
b) [grôšće] _____

2	
---	--

**18. Sklanjaj imenicu *srna* i postavi naglaske i zanaglasnu dužinu ako je potrebna.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

N _____ G _____ D _____ A _____ V _____
L _____ I _____

4	
---	--

9	
---	--

19. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja od sljedećih riječi sadrži nepravu suglasnički skup?

- a) poskok
- b) onda
- c) osmica
- d) zastava

1	
----------	--

20. Odredi koja od navedenih obilježja pripadaju standardnome jeziku, a koja mjesnome govoru. Upiši u tablicu, na odgovarajuće mjesto, broj koji ih označava.

- 1. neorganski je idiom
- 2. funkcionalan je u svim komunikacijskim situacijama
- 3. pripada nekom narječju
- 4. autonoman je
- 5. govornik ga usvaja nesvjesno
- 6. stabilan je u prostoru
- 7. organski je idiom
- 8. prostorno je vrlo ograničen

standardni jezik	mjesni govor

3	
----------	--

21. Odredi okomitom crtom izgovorne (naglasne) cjeline.

Do dva konja, a obadva vrana,
Eno stoje čvrsto zauzdana,
A u koli sve miriši sijeno,
Ajde, željo, da se povezemo.

(Ivan Kozarac, *Da se povezemo...*)

2	
----------	--

6	
----------	--

22. U sljedećim rečenicama napiši č ili ć na prazne crte u riječima.

Vodi___ je, dok smo ___ekali u mra___noj ___ekaonici, ___ešljao br___i___e i ___eškao pr___asti nos. Isti___u___i ___estu ___udljivost vremena i ljudsku bespomo___nost, raš___upan i bubulji___av, beš___utno nam je ponudio ___evap___i___ nataknut na ___a___kalicu. „Selja___ina!” cik___u___i je izgovorila Maja. Osve___uju___i mu se i uskra___uju___i mu pogled, ___askala je s njegovim pomo___nikom podmi___uju___i ga ___okoladom i poljup___i___em.

4	
---	--

**23. Odredi glasovne promjene u navedenim riječima.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) tužan _____
- b) kruščić _____
- c) otad _____
- d) krušast _____

4	
---	--

**24. Odredi kojim je tipom glagoljice pisan naš najznačajniji spomenik hrvatske glagoljske pismenosti u kojemu se spominju opat Držiha i Dobrovit.
Odgovor napiši na praznu crtu.**

_____

1	
---	--

9	
---	--

25. Razvrstaj osam prednaglasnica (proklitika) iz sljedećega teksta bez obzira na to prelazi li na njih naglasak ili ne.

Ivan Kozarac umire s 25 godina. Tu činjenicu držimo iznimno relevantnom za razumijevanje Kozarčeva opusa uopće, posebice *Đuke Begovića*. Razumijemo one koji promišljenom znanstveničkom hladnoćom utvrđuju da je pred nama djelo koje moramo vrednovati bez obzira na ostale okolnosti. Ni mi ne želimo oslabiti kriterij vrednovanja...

(prema *Predgovoru* Stjepana Damjanovića romanu *Đuka Begović*)

- a) prijedložne prednaglasnice: _____
b) čestična prednaglasnica: _____
c) vezničke prednaglasnice: _____

3	
---	--

26. Razvrstaj riječi koje pripadaju kajkavskome, štokavskome ili čakavskome narječju. Napiši ih na odgovarajuće mjesto u tablici.

vuho (*uho*)   jubav (*ljubav*)   zemla (*zemlja*)   belo mliko (*bijelo mlijeko*)
poso (*posao*)   malin (*mlin*)   dober (*dobar*)   oću (*hoću*)   đe (*gdje*)

kajkavsko narječje	štokavsko narječje	čakavsko narječje

3	
---	--

6	
---	--

27. Prepiši rečenice, na pripadajuće crte, poštujući norme hrvatskoga standardnog jezika.

a) Voljela je crvenjeti svoje usne.

_____

b) Jedina uspomena joj je ta stara kolijevčica.

_____

c) Lišće je počelo žutiti i padati po tlu.

_____

d) Kada ste stigla, gospođo Ana?

_____

4	
---	--

28. U sljedećim rečenicama napiši *ije, je* ili *e* na prazne crte u riječima.

Sm___škajući se, dv___mlade snaše zamataju l___kovite trave i kor___nčice, kosu u
d___love od___će muškačke... Time će dobiti moć koja će im don___ti ono što su tim
vradžbinama nam___nile. Jedna v___ruje otet će time muža pijanstvu, druga bludu,
krivov___rstvu, uc___nit će ga i postati gospodar pa ga zasl___piti i varati...

Kraj gr___šnoga i bl___doga Đuke s___la baba Mara i Smilja. Isporučuju mu,
pr___korno, razum___se, razne molbe i bes___de... Prosv___tljenje c___le svoje
pameti... to, to traži od drage Gospe, odr___šenje svih svojih gr___ha. Otiđi na
ispov___d i pov___ri se...

(prema romanu Ivana Kozarca *Đuka Begović*)

4	
---	--

8	
---	--

**29. Odredi glasovne promjene podcrtanim riječima u rečenicama.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) Volio je svoj kovački zanat. _____
- b) Bio je uvijek poseban, nekako drukčiji. _____
- c) Dioba imovine nezahvalan je posao. _____
- d) Grane staroga hrasta ležale su izlomljene. _____

4	
---	--

**30. Odredi koja tri teksta pripadaju inkunabulama.
Odgovore napiši na prazne crte.**

Brevijar po zakonu rimskoga dvora, Senjski misal, Red i zakon sestara dominikanki,
Lekcionar Bernardina Splitsanina, Povaljska listina

_____

_____

_____

2	
---	--

31. Razvrstaj devet zanaglasnica (enklitika) iz teksta.

I požudno lakomo je iznova tu svoju prošlost Đuka Begović poželio. I krenuo odmah na to da je povрати. (...)

Đuka više ne miče iz sela... Obrazi mu žuti i tamni; ko sirotani bez zdravlja i dobra. I sama su koža... Rekao bi, stišao se, upokojio... i upravo ga živa u selu nema... (...)

Nego, bogzna hoće li on u tomu završiti. Možda će...

(prema romanu Ivana Kozarca *Đuka Begović*)

- a) glagolske zanaglasnice: _____
- b) zamjениčke zanaglasnice: _____
- c) čestična zanaglasnica: _____

3	
---	--

9	
---	--

32. Odredi kojim su pismom pisani i kada su nastali navedeni tekstovi.
Odgovore napiši na odgovarajuće mjesto u tablici.

tekst	pismo	godina ili stoljeće
Zapis popa Martinca		
Povaljska listina		
Misal po zakonu rimskoga dvora		
Šibenska molitva		

4	
---	--

4	
---	--